

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Svmma Practica Theologiae Mysticae

Gelen, Victor

Coloniae Agrippinae, 1652

Articulus Primus. Verborum mysticorum tres esse species; videlicet expressas, resultantes, & infusas.

urn:nbn:de:hbz:466:1-9766

DE OPERATIONIBVS SUPER-
NATVRALIBVS VERBI MYSTICI, QVANTVM
AD MODVM FORMATIONIS EX DIVERSIS
SPECIEBVS.

DECISIO QUINTA.

DE operationibus supernaturalibus, prout in imaginatione, & infimo spiritus ceu vestigia, particulæ, & interpretes diuinæ sapientiæ in dimensiones qualdam resultant, cum iam dictum a sit; oportet modò de iisdem, pro vt in perfectiori potentia, in intellectu scilicet agente, in species intelligibiles, in intellectu autem patiente, in verba mystica formantur, breuiter agere, *Et quidem primò*

Verborum mysticorum tres esse species, scilicet expressas, resultantes & infusas.

II. *Species mysticas expressas oriri ex voluntate, prout voluntas intellectum precedit triplici respectu.*

ARTICVLVS PRIMVS.

Verborum mysticorum tres esse species, scilicet expressas, resultantes, & infusas.

PRincipio itaq; sciendum est, quod [Deus b inspirando nõ exhibeat essentiam suam ad videndũ, sed aliquod essentiæ suæ signum, quod est aliqua spiritualis similitudo suæ sapientiæ;] & [species e intelligibilis, quæ sit forma intellectus, & intelligendi principium.] quæ dein à phantasmatis abstracta, se habeat ad intellectum, vt id quo intelligit intellectus, non autem id quod in-

telligitur, nisi secundariò. res enim [d cuius species intelligibilis est similitudo, est id quod primò intelligitur:] cum etiam [intellectus singulas res e per singulas species proprias cognoscat,] & [intelligere nostrũ indigeat specie finitelligibili propria, & ei coæquata, vt habeat similitudinem eius quod intelligit;] ordinatè specierũ diuersitas ponenda est. & harũ in arcano amore tres inueniuntur. Prima est species expressa, quando videlicet intellectus agens abstrahendo à rebus sensibilibus format similitudinem, seu speciem intelligibilem, per operationem sibi propriam. vt illa

Zz 3

dein

a supra Dec. 4. b S. Thom. de verit. q. 18 a. 3. c lib. 1. cont. Gent. c. 1. d 1. p. q. 85. a. 2. c. e lib. 1. cont. Gent. c. 71. f l. 2. cont. Gent. c. 98.

dein in intellectu patiente perficiatur in verbum mentis. & ideo intellectus agens *a* luci assimilatur, eò quod faciat intelligibilia in actu: sicut lux quodammodo visibilia facit in actu.] cum autem intelligere nostrum indigeat specie intelligibili propria, & ei coæquata, vt habeat similitudinem eius quod intelligit, sic est *b* infimum in intellectuales substantijs.] & hæ species scilicet expressæ ordinatio naturæ cursu, habent adiunctam phantasiam, vel seruientem vel concomitantem: nam oportet [*c* contemplantem phantasmata speculari,] quoadusque nimirum pertingat ad notitiam intellectu rationali *d* superioriorem. interea verò licet dictæ species expressæ, seruientem, vel concomitantem habeant phantasiam; sunt tamen bonæ, & vtilis, in amoris diuini exercitio, & [causa delectationis, quia bonum *e* conueniens aliquo modo præsens constituunt.]

Secunda verò est species resultans scilicet in intellectu passiuo. [species enim alicuius rei inuenitur in alio dupliciter, *f* vno modo sicut præexistens ante rem cuius est species, alio modo sicut à re ipsa resultans.] quando scilicet intellectus prius à voluntate suppressus, tandem feruore excedente remisso; ideam, speciem, vel similitudinem recipit, illius supersplendentis, & quodammodo excoecantis boni: quod quidem bonum,

lumen mentis est. & per hanc speciem verbum Agalmatis formari diximus *g* infra; eò quod sit pulcherrima, quæ in hac vita; (citra species infusas, raptus, aut ecstases) suscipi possit. est insuper huiusmodi speciei lumen, propè accedens ad lumen *h* gloriæ, & mystico propria formatione inaccessible; nisi postquam intellectu cessante, suauis amoris excessu diuinæ naturæ consortio vnitus, ac tandem intellectus patiens restitutus fuerit: & tum dictæ speciei resultantia, licet nunquam fallat, à nemine tamen, nisi qui eminenti modo amoris suauem excessum subierit, inuenitur, aut agnoscitur; cum sit imago bonitatis illius, quæ in amoris profundo supra omnes intellectus operationes, Deo magis operante, & mystico autem magis patiente, communicatur. & tum [mens nostra immediatè *i* ab ipsa veritate formatur;] quam intellectus patiens in se reperit, postquam amoris excessus tantillum remiserit, vt & ipse superexcellenter suæ pulchritudinis particeps fiat. Vnde licet intellectus agens hoc loco nihil ad resultantiam speciei Agalmatis cooperetur, tanquam illius ad illuminandum nullam speciem habens, suamque actiuitatem longè superexcedens; diuina tamen hæc species vti imago in speculo, [in intellectu patiente *m* resultat,] vt vestigium, seu impressio relicta, ab opessione maiestatis à gloria: quo ita intel-

a Aristot. 3. de Anim. text. 18. *b* S. Thom. l. 2. cont. Gent. c. 98. *c* Aristot. d. Inf. dec. 6. n. 10. *e* 1. 2. quest. 32. art. 3. c. *f* De Proph. quest. 12. art. 6. c. *g* Dec. 6. art. 17. *h* ibid. art. 19. *i* vt inf. dec. 6. art. 15. & dec. 7. art. 2. *k* inf. dec. 6. art. 13. *l* S. Bonauent. itin. ment. c. 5. *m* Ioan. à Cruic. ascen. mont. l. 2. c. 32.

[intellectus *a* (scilicet patiens) intelligat per formam quam penes se habet.]

Tertia autem est species à Deo infusa, seu impressa. quando scilicet mysticus ex diuina benignitate, extraordinario modo, quam sit donorum, & habituum supernaturalium, Deo vnitur. & ex [*b* perfectione gratiæ, non ex visibilibus creaturis, sed per inspirationem internam, ex irradiatione diuinæ sapientiæ, & ex quadam similitudine suæ menti impressa, Deum cognoscit;] uti in statu innocentia; Est autem species per se infusa talis naturæ, & conditionis; ut ad vsum, & exercitium ipsi non opus sit conuersione ad phantasmata: cum [per *c* sensus comparari nequeat, nec cum phantasmatis affinitatem habeat.] vnde etiam nullo humano intellectui debetur; à nullo intellectu agente, quamuis perfectissimo, vel ex phantasmate, vel aliundè educi potest. intellectus tamen patiens, illam quam maximè postulat, & appetit; utpotè summè abstractam, intelligibilem, & luminis gloriæ vices supplementem: sicut enim species infusæ per se, & ex natura sua petunt abstrahi à formis sensibilibus; ita quoque & recipi, & in intellectu patiente, ut in proprio loco in verbum mentis perfici desiderant. quãuis ergò species infusæ, nec ex phantasmate educantur, nec ab intellectu agente intelligibiles videantur, cum ab

agente non porrigantur: [diuina *d* tamen species est effectrix speciei, in ijs quæ specie carent, ut speciei principium;] ita tamen ut licet [species *e* infusæ sint per se ipsas propriæ, & quidditatiuæ rerum, repræsentantes eas sicut reuera sunt,] & intuitiuam animæ cognitionem, quantumcunque præcella videatur, constituent; non tamen [propriè *f* Deum repræsentent, sed tantum mensuram humanæ comprehensibilitatis, & intelligentiæ;] [Deus enim mouet intellectum creatum, & dando ei virtutem ad intelligendum, & imprimendo *g* species intelligibiles, quibus actu intelligat.] nam [intellectus non potest intelligere nisi secundum quod fit actu per hanc *h* similitudinem, sicut nihil aliud potest operari secundum quod est tantum in potentia; sed secundum quod fit actu per aliquam formam;] qua scilicet [Deus *i* se fingit ad imaginem menti contemplandam.]

Iam verò cum verba mystica inter se, secundum *k* has species, earumque maiorem, vel minorem, perfectionem differant, pro vsu practico, aliter, atque aliter formabiles inueniuntur. & quidem species expressæ, cum inuisibilia Dei per ea quæ facta sunt intellectu, repræsentent; iuxta infinitatem eorum quæ sunt, & quæ non sunt, vel esse possunt, innumerabiles censentur. & [de nouo *l* adueniunt ex intellectu agente,] in vitali

diui-

a S. Thom. l. 2. cont. Gent. c. 49. b S. Thom. de verit. quæst. 18. art. 2. c 3. p. q. 11. art. 2. & q. 3. art. 2. ad 3. eadem Dionys. Carthus. d S. Dionys. de diuin. nom. c. 2. e S. Thom. 3. p. q. 9. art. 2. ad 3. f Harph. l. 3. p. 3. c. 23. g S. Thom. 1. q. 105. a. 3. c. h S. Thom. opusc. 53. de intellectu & intellig. i S. Dion. de Eccl. Hier. c. 2. k ut hic art. 2. l S. Thom. l. 2. cont. Gent. c. 84.

diuino affici, seu vsu doni sapientiæ fundata, ac speciem suam elicente; resultantes verò (seu Agalmatis) quando post excessum amoris, intellectus restituitur, pro eo Nunc nunquam desunt, semperque ex natura dispositionis huius amoris resultant; in tantum, vt licet à prima puritate deficiant, & diuino amore præstans animus, ad inferiores, ratione, aut etiam imaginatione, vestitas operationes, dimissus fuerit; adhuc tamen concomitantes illæ de iam habito amore reliquæ cogitationis diem festum agant, efficacius moueant, ac magis clarè videre faciant, quam si per alia media extrinsecus incidissent. at species infusæ illius sunt puritatis, vt Deo magis, quam contemplanti sint notæ; cum in eo Nunc, quo ab anima aliqua accesserit earum notitia, à prima puritate iam defecerint, & quidem hæ species à Deo infusæ, non sunt ita frequentes, sicut species per habitum charitatis, modo supernaturali, seu absque phantasmate, & discursu faciliter formata. [Diuina a siquidem virtus, in animam species intelligibiles imprimit quandoque.] ergò non semper aut ad libitum. vndè etiam mysticis documentis non subiiciuntur; sed à gratuita Dei benignitate ad actum transeuntem, à Deo immediatè dependent. iam verò cum circa species b resultantes, & infusas nulla singularis intercurrat difficultas; resultantes enim semper eueniunt, cum post amoris excessum intellectus suis functionibus restituitur; infusæ etiam infallibiter suum

præstant: hinc consequenter circa species expressas (quod quidem ad praxin quam maximè scitu necessarium est) paulò fufius inquirendum erit, & dicendum,

Species mysticas expressas, oriri ex voluntate, pro vt voluntas intellectum præcedit triplici respectu.

ARTICVLVS SECVDVS.

Solennem illam scholasticorum, contra mysticos disceptationem, de eo quod voluntas intellectum præcedat; non tam nostri instituti est decidere, quam quod ad practicam facilitatem tendit, clarum reddere. Ante omnia verò diligenter considerandum venit; primò in supernaturali modo amandi, (de quo duntaxat hoc loco nobis est disquisitio) species mysticas in voluntatis bene-afficientia fundari, & radicari. Secundò nos non dicere voluntatem intellectum præcedere, quando intellectus intendit aliquam conceptionem intellectualem formare, seu verbum mentis pronuntiare; tunc enim intellectus agens incipit à rebus sensibilibus ad intelligibilia, ordinario, & conaturali modo procedendi, quo ita voluntas excitata, & illuminata possit moueri: tali ergo progressu seruato, qui alitererit voluntatem intellectum præcedere, indubiè absurdum diceret.

His igitur præmissis, dicimus species mysticas oriri ex voluntate, & voluntatem

a Caiet. in 2. 2. q. 173. a. 3. b de quibus latius inf. Decif. 6. art. 17.